

SOEFIDANSEN IN BRUSSEL

Ali Selvi - Nil Görkem danst

Bij sema, het Soefi-dansen (spinnen, wervelen), draaien beoefenaars rond de eigen as, traditioneel van rechts naar links in de richting van het eeuwige, één hand naar de hemel reikend en één naar de aarde gericht.

De 'Sema', het Soefi- of derwish-dansen (wervelen, spinnen), komt van de 'Mevlevi/mevlana orde'. Dat is een ascetische groepering bestaande uit volgelingen van **filosoof, dichter en mysticus Rumi**, die in 1273 ontstond in Konya, de geboortestad van mijn moeder en de plaats waar Rumi's graf zich bevindt.

Ik denk dat Sema al bestond als sjamanistisch ritueel voor de monotheïstische godsdiensten hun intrede deden. Etymologisch komt het woord van 'sam', een Altaïsche stam die 'bewegen door de achterpoten te bewegen' betekent. 'Saman' is in feite een woord uit de Evenki taal dat 'dansen, springen, kwispelen, roeren' betekent.

Bij sema, het **Soefi-dansen** (spinnen, wervelen), **draaien beoefenaars rond de eigen as**, traditioneel van rechts naar links in de richting van het eeuwige, één hand naar de hemel reikend en één naar de aarde gericht.

De **seculariseringspolitiek** van het begin van de twintigste eeuw leidde in 1925 tot het sluiten van de melevihane (de huizen van Mevlana). Vanaf de jaren '50 stond de Turkse overheid de ceremonies opnieuw toe, maar alleen in het openbaar. Spijtig genoeg wordt de Sema meer en meer een spectaculair ritueel voor toeristen dat de 'nationale cultuur' vertegenwoordigt in plaats van een introspectief, spiritueel, intimistisch ritueel. Gelukkig zijn er nog enkele gesloten groepen die weerstand bieden, niet open staan voor publiek en die deze spirituele en intieme traditie in stand houden.

Van oudsher heeft het Soefi-dansen een **koninklijk aspect**. Alleen bepaalde mannen hadden toegang tot deze praktijk, voor vrouwen was dit uitgesloten. Niet iedereen mocht dit ritueel of de sema dus uitvoeren. Zelf vind ik dat al wie deze spirituele weg wil volgen, het ritueel moet kunnen uitvoeren.

Ik ben blij dat vandaag meer en meer vrouwen zich beginnen te interesseren in deze spirituele weg en dat er een grotere toegankelijkheid voor hen is.

Een ander ritueel, los van het Soefisme, waarbij vrouwen wel toegang krijgen tot het spinnen rond de eigen as, is het '**Semah-ritueel**' dat behoort tot de 'cem', de rituele ceremonie van de Alevieten (een heterodoxe geloofsgroep, afkomstig van het Sjiïsme en nauw verwant met het Sufïsme) Deze dans vindt plaats in de *cemevi* (het gebedshuis van de Alevieten).

Een van de kenmerken van de Semah is hun verwijzing naar de trekvogel, 'turna' of **kraanvogel**. De bewegingen van de trekkende kraanvogels zijn te zien in de dans. De vrouwen, om zichzelf draaiend, symboliseren de omwenteling van de planeten, terwijl de mannen, met hun armen wapperend, de vlucht van de mythische vogel imiteren. Een andere betekenis van de dans is '*de Semah van de harten*' die het streven naar harmonie binnen de gemeenschap symboliseert.

Via mijn familie ben ik altijd geïnteresseerd geweest in literatuur. Poëzie en traditionele muziek waren altijd belangrijk in ons huis. Het was door de "cem" in de cemevi, waarmee ik mij fysiek en ook filosofisch zeer nauw verbonden voel, dat ik leerde om de semah te spinnen.

Mijn dansparcours situeert zich verder voornamelijk op het vlak van volksdansen en rituele dansen in de school van Hoytur-Ankara, waar danskennis oraal werd overgedragen door meesters/wijzen. uit verschillende streken. Tenslotte heb ik het verrijkt met andere benaderingen in België. Ik raakte geïnteresseerd in hedendaagse dans om mijn techniek te verrijken en in de Kalbelia-dans (uit Rajastan, India), omwille van de vrijheid van expressie, en de cirkelvormige bewegingen.

Het wervelen dat ik belichaam, is een combinatie van de Semah (de trekvogels die harmonie zoeken en daarbij man en vrouw in deze cirkel integreren), die haar oorsprong vindt in Anatolië, **en de Sema** (wederopstanding door verbinding van hemel met de aarde en/of van aarde met de hemel). Ik vind het belangrijk van beide praktijken de filosofie mee uit te dragen, anders is de kans groot dat dit spinnen verkeerd wordt begrepen en geïnterpreteerd.

"Ik hoop op niets, ik vrees niets, ik ben vrij" (Nikos Kazantzakis)

Mijn laatste experimentele **podiumproject** was 'ARAF' (Arabisch voor vagevuur). Een project over de wisselwerking tussen het lichaam in trance en het luisteren naar zichzelf en naar de ander, waarbij ik Soefidansen (Sema) als basis gebruik. Dat was geen toevallige keuze, want 'Sema' betekent 'luisteren' in het Arabisch. Ik probeerde de ware zin en betekenis van sema te zoeken. Voor dit project interviewde ik verschillende mensen met sterke verhalen. Fragmenten van deze interviews werden gemonteerd en vormden de 'muziek' waarop gedanst werd. De stemmen en ziel van deze mensen installeerden zich zo in de rituele ruimte. Soms werden deze geïnterviewden voor deze ceremonie uitgenodigd, het stelde hen in staat naar hun eigen stemmen te luisteren, begeleid door de muzikanten en sema dansers; Zo werd Araf een ceremonie die zocht naar de **betekenis van het luisteren**.

Wat ik in mijzelf beleef en van wat ik probeer te delen via mijn **spinning workshops in België**, is iets dat een religie overstijgt, want mijn religie is de mens. Ik zie deze vorm van trance, van spinnen, meer en meer als **therapeutisch** en groei meer en meer weg van de scène richting kunsttherapie. Deze trance geeft mij het gevoel een druppel te worden tussen andere druppels in een rivier zonder te proberen de stroom te sturen. Zoals Nikos Kazantzakis als grafschrift op zijn steen zette : *'Ik hoop op niets, ik vrees niets, ik ben vrij'*. Dit is precies wat ik voel op het moment van het spinnen. Door deze repetitieve beweging, draaien zoals onze planeet, kunnen wij de diepe waarheid in onszelf ontdekken. Het is een zeldzaam moment waarop de mens, geheel op zijn lichaam, adem en geest gericht, zelfs het bestaan van de buitenwereld vergeet. Op deze manier worden we bij momenten weer kinderen, vrij om volledig in het huidige moment te leven, zowel lichamelijk als geestelijk.

[Deze site](#) vertelt je meer over het verschil tussen Sema en Semah.

INZENDER

Nil Görkem
<http://www.nilgorkem.com>

THEMA

Muziek en podiumkunsten

TREFWOORD

#muziek #dans #performancekunst #ritueel
#sociaal gebruik #levensbeschouwelijk gebruik
#religie